

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala

N Y M B U R S K Ý

PÁBITEL

číslo 75

NAHLÉDNUTÍ DO „HRADLA“ PANA SPISOVATELE

Celý den si lidé prohlíželi Hrabalovu chatu

V minulém čísle Nymburského pábitele jsme informovali, že Středočeský kraj odkoupil Hrabalovu chatu v Kersku. Z původní požadované ceny 12 milionů se podařilo kupní cenu snížit na 9,9 milionu korun.

V sobotu 5. února se potvrdilo, že se objekt po smrti Bohumila Hrabala stal kulturním místem, připomínajícím jednoho z největších českých spisovatelů. Polabské muzeum, které bylo krajem pověřeno jeho spravováním, otevřelo chatu mimořádně u příležitosti pětadvacátého výročí Hrabalova úmrtí veřejnosti. Zájem veřejnosti byl nečekaný. Již půl hodiny před desátou stála od vrat s bílými pláňkami dlouhá fronta až k hlavní silnici. A to se ještě otevření opozdilo, neboť nejprve chatu okupovaly štáby televizního zpravodajství.

Návštěvníci si mohli prohlédnout interiéry ve stavu, v jakém ho zanechali předchozí pokračování na str. 2

Pověstné Hrabalovo prosklené „hradlo“ s knihovnou

Návštěvníci si v Hrabalově ložnici čtou informace o budoucí rekonstrukci chaty

Městská knihovna Nymburk, Lesní ateliér Kuba Kersko, Klub čtenářů Bohumila Hrabala, Pivovar Nymburk a další partneři zvou širokou kulturní veřejnost na dvanáctý ročník tradičního setkání

HRABALOVO KERSKO.

O desáté hodině odstartuje od Svatějosefského pramene turistická procházka Po místech, která měl Bohumil Hrabal rád.

Ve stejnou dobu vyjede od vily Hrabalky cyklojízda z Nymburka do Kerska.

Zcela mimořádně zpřístupní Polabské muzeum Poděbrady před roční rekonstrukcí naposledy Hrabalovu chatu.

Odpoledne se na zahradě Lesního ateliéru Kuba uskuteční hlavní kulturní program s hudbou, divadlem a řadou vzácných hostů, výstavou a zajištěným občerstvením.

Fronta zájemců u chaty

dokončení ze str. 1
majitelé. Čekalo je stejně jako muzejníky překvapení. „Žili jsme v domnění, že veškeré hmotné věci jsou v našich sbírkách nebo je máme zapůjčeny v muzeu, ale opak byl pravdou,“ uvedl ředitel Polabského muzea Jan Vinduška. Útroby garáže totiž skrývaly několik kusů původního nábytku, který byl vystaven v dolní, původní kuchyni a v horní ložnici. Atraktivní bylo i nahlédnutí do prosklené verandy – „hradla kostomlatského výpravčího“, kde spisovatel rád psal a v nízké knihovně lemující celý její obvod, měl svoje knihy, a z které je působivý rozhled do zahrady.

Celkem se v chatě v průběhu dne vystřídalo téměř tisíc lidí. Mezi nimi byl například ministr dopravy Martin Kupka, který se jako náměstek hejtmanky mimořádně zasloužil o to, že Středočeský kraj chatu koupil.

Podle plánu projde chata v příštím roce rekonstrukcí, která by jí měla co nejvíc vrátit původní podobu. Bude v ní naistalována expozice s věcmi, jež spisovatel využíval při psaní i v běžném životě a které jsou ve sbírkách muzea – například psací stroje, akumulární kamna a jízdní kolo, ale i doklady o spisovatelově literární práci. Představa je i taková, že pro turisty bude sloužit rovněž virtuální realita. „Pokud se v rámci aplikace podívají návštěvníci do telefonu v chatě na některé místo, uvidí jej tak, jak vypadalo v době, kdy tam Hrabal pobýval,“ slibuje Jan Vinduška. V záměru je i využití chaty jako literárního centra.

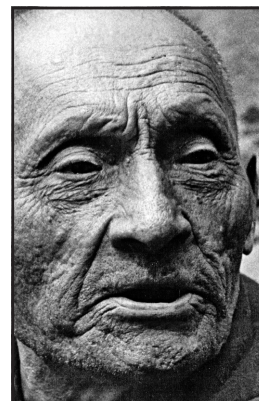
Oficiálně má být chata pro veřejnost, půjde-li všechno dobře, zpřístupněna v březnu 2024 u příležitosti 110. výročí narození Bohumila Hrabala. *-řeh-*

Budapešťská

Ve čtvrtek 3. března uspořádal Klub přátel Bohemia a České centrum Budapešť literární večer věnovaný památce Bohumila Hrabala Via Hrabal. Komponovaný pořad s besedou připravili odborníci hrabalovského odkazu Tomáš Mazal a Václav Špale z Prahy. Večer moderoval překladatel a bohemista László G. Kovács. Byla rovněž prezentována kniha B. Hrabala Vzpomínám si jen a jen na slunečné dny, nechybělo nymburské pivo z budapešťské Hrabalovy pivnice.

Křížovka na volnou chvíli

- A: **třetí část tajenky**, zkratka slova svatý, pohádkový kocour
- B: vctění, končetina
- C: trendy, **čtvrtá část tajenky**
- D: zkr. obchodní akademie, šumberská firma, dětské citoslovce, kapitán z Bílé velryby
- E: plusy, zkr. územní odborné pracoviště, značka armatur
- F: zkr. římská architektura, **první část tajenky**, hlavní město
- G: kamarádka maxipsa, ruský revolucionář, dračí jeskyně
- H: zkr. technické služby, číslo 2, přípona
- I: německý člen, podpůrné pozemní užitkové vozidlo, odkopnutí
- J: zkr. Rada Evropy, **pátá část tajenky**, rytířův sluha
- K: přítok Dunaje, slabý vous, tisková agentura
- L: otisk sazby, výrobci octa
- M: tul se, patřící Radmile

- 1: porost stromů, vzpamatovat se, uzel z vlasů
- 2: elektromechanický, stát na ostrově Borneo, rehabilitační firma v Roudnici
- 3: Té, **druhá část tajenky**
- 4: dělková míra, nábytkové družstvo
- 5: kontakty, nejvyšší karta, místa na okraji vsi
- 6: idea, zbav se něčeho, světová strana
- 7: kozí citoslovce, zkr. opravil, zkr. komplexní onkologické centrum, římských 1 150
- 8: ženské jméno, nádro, iniciály americké herečky Daddario, andílek
- 9: potáhní cigaretu, tvrz v Horních Počernicích, maďarské křestní jméno
- 10: zkr. ekonomický, iniciály pramáti a praotce, značka lepidla, slangové označení dermatologů
- 11. klam, citoslovce podivu, **šestá část tajenky**

Nápověda. VUA, ODV

Vyluštěnou tajenku křížovky pošlete na mail: Ludmila.Mullerova@knihovna-nbk.cz. Vylosovaní výherci budou odměněni na Hrabalově Kersku.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
A											
B											
C											
D											
E											
F											
G											
H											
I											
J											
K											
L											
M											

Dvě nymburská vzpomínková setkání

V den, kdy nás před pětadvaceti lety opustil, se uskutečnila dvě vzpomínková setkání na Bohumila Hrabala.

První se odehrálo dopoledne v hale Gymnázia Bohumila Hrabala v Nymburce. Sešli se tu studenti z literárního semináře, několik pozvaných hostů a i řada lidí, jak se říká z ulice. Před pamětní deskou, kterou vytvořili studenti Vyšší umělecké školy v Jablonci nad Nisou a byla odhalena 30. března 2016, jež je vložena do rámu evokujícího knihovnu, se vystřídal několik řečníků.

Setkání v hale Gymnázia Bohumila Hrabala

Ředitel školy Jiří Kuhn hovořil přímo k Bohumilu Hrabalovi – vyznal se z pocitů vášnivého čtenáře jeho knih včetně rané poezie, zavzpomínal na první setkání při oslavách 90. výročí založení gymnázia i na úsilí, které i přes odpor mnoha lidí nakonec vedlo k přijetí čestného názvu školy se jménem někdejšího nepříliš úspěšného studenta Hrabala. Honza Řehounek se ve vzpomínkách vrátil do svého dětství, kdy se s tehdy ještě neznámým Bohumilem Hrabalem seznámil. Ani se nic jiného nedalo očekávat od Jana Benáka, zatupujícího Postřizvinský pivovar, jenž doporučil, že do Hrabalovy galaxie lze vstoupit nejen skrze jeho literaturu, ale

také prostřednictvím sklenky dobrého piva. Starosta města Nymburka Tomáš Mach hovořil o tom, že spojení Hrabalova jména a Nymburka lze najít i daleko za hranicemi našeho státu – konkrétně v italském partnerském městě San Giorgio, kde vznikla hrabalovská hospoda. Ředitel městské knihovny a předseda Klubu čtenářů Bohumila Hrabala Jan Červinka navrhl, že by se uměleckému artefaktu s pamětní deskou mohlo vzhledem k jeho tvaru říkat „okno do Hrabalova světa“, co je velmi trefné, a připomněl, že knihovna se památce spi-

sovatele intenzivně věnuje. Profesor Bohuslav Sýkora zadal studentům „domácí úkol z pilnosti“. Doporučil jim porovnat dvě Hrabalovy knihy: Městečko, kde se zastavil čas a Krasosmutnění. Zatímco Městečko vyšlo poprvé v exilovém nakladatelství Comenius v Innsbrucku, Krasosmutnění vyšlo později s cenzurními zásahy, takže právě ono porovnání může být pro ně objevné. Historik Polabského muzea Pavel Fojtík sdělil, že i po čtvrtstoletí od Hrabalovy smrti se stále dají najít nová fakta o jeho životě a tvorbě. Profesor Miroslav Soukup přečetl ukázkou z knihy Život bez smokingu, a právě když se dostal s líčením Hrabalova studentského

života, zazvonilo a po přilehlém schodišti začaly proudit davy hlučících studentů.

Ve stejný den odpoledne se sjely asi tři desítky lidí na hřbitově v Hradištku na (ne) pietním setkání u hrobu Bohumila Hrabala. Mezi členy Klubu čtenářů Bohumila Hrabala se po právu postavili i představitelé Středočeského kraje – hejtmanka Petra Pecková a radní pro kulturu Václav Švenda, kteří se krátce před tím zastavili u Hrabalovy chaty, kterou před několika týdny Středočeský kraj odkoupil s úmyslem zachovat v ní Hrabalovu památku v podobě literárního muzea. Přijel i člen rady městské části Praha 8 Michal Švarc, senátor, knihkupec a ředitel knihovny Pavel Kárník z Kolína, z Budapešti Miklós Orvos a László Polgár. Po položení věnců a kytic zavzpomínal Honza Řehounek na sychravý den 13. února 1997, kdy se veřejnost rozloučila ve strašnickém krematoriu s Bohumilem Hrabalem, o němž v nekrologu prof. František Dvořák prohlásil, že „nezemřel, pouze přestal psát“. Jana Kubová pak přímo oslovila pana spisovatele, aby mu vyjmenovala, co všechno bylo v jeho jménu za těch uplynulých dvacet pět let podniknuto.

Tím podnítila rozpravu, do níž se zapojila řada přítomných. Nejzajímavější byla debata Michala Švarce a Honzy Řehounka o tom, zda přivlastňovat si Hrabala náleží více Libni, či Nymburku. Neskončila naštěstí rozepří, neboť jak Libeňáci, tak Nymburáci dělají všechno pro to, aby se na „jejich“ Bohumila nezapomnělo. Na rozdíl od jeho rodného Brna, které na něj zcela zapomíná.

„Pane doktore, z dnešní piety byste měl jistě radost. Zvrtla se totiž v přátelskou hádku, zda jste více Libeňák nebo z Nymburska. Se zelím nebo na šipkové hadr. Vzpomínáme!“ napsal pak Michal Švarc na fejsbuk.

Jan Červinka vymyslel pro pamětní objekt název Okno do světa Bohumila Hrabala

Na (ne)pietním aktu promluví Jana Kubová a Honza Řehounek. Foto Jiří Kuhn.

Libeňáci nezapomněli

Pětadvacet let bez Bohumila Hrabala zahájila Městská část Praha 8 již v předstihu, když 13. září loňského roku otevřela Centrum libeňské historie a kultury >Libeňský svět< s pozoruhodným rozměrným panelem Libeň Bohumila Hrabala a uspořádala zde besedu s Petrem Drholcem (Nymburský pábítel č. 74).

V samotný den spisovatelova odchodu 2. února položil radní Prahy 8 Michal Švarc na místo, kde pod okny nemocnice Na Bulovce dopsal Bohumil Hrabal kapitolu svého života, věnec – Vzpomínáme, pane doktore!

Ve čtvrtek 3. února se Libeňáci sešli v Centru na komponovaném pořadu Vzpomínky na pana Hrabala. V režii Michala Švarce zavzpomínal na natáčení Slavností sněženek a Postřížin a svá setkání se spisovatelem herec Jaromír Hanzlík. Na závěr byl promítnut

Tomáš Mazal a Václav Špale v Libeňském světě.

Foto Michal Švarc

film Olivera Maliny Morgensterna, jenž byl přítomen. Takže se stalo, že...

Další setkání se konalo v sobotu 5. února. Tomáš Mazal a Václav Špale připravili připomínku čtvrtstoletí od Hrabalova dobrovolného odchodu ze života.

Václav Špale s Michalem Švarcem provedli 12. února zájemce Libně po místech spjatých se životem a dílem slavného libeňského prozaika.

Účastníci procházky po Libni z synagogy.

Foto Broňa Kuba.

Hrabalova Libeň – únor 2022

Městská část Praha 98 – Libeň a nové centrum kultury Libeňský svět (2021) se hrdě hlásí k odkazu života a díla spisovatele Bohumila Hrabala, který zde prožil kus svého života a začal psát knihy...

Čas od času pořádají v Libeňském světě komentované procházky po zajímavých místech spojených se životem spisovatele. Zatím poslední proběhla 12. února 2022 s průvodci Václavem Špale a Michalem Švarcem za velké účasti zájemců. Jméno Bohumil Hrabal stále láká, a to je dobře.

Dnešní část Libně – Palmovka – by se měla v následujících letech výrazně proměnit. Obří projekt Palmovka One má změnit současné autobusové nádraží a vše okolo. Vznikne nové náměstí se stovkami bytů a různých služeb, včetně nových obchodů a restaurací. Současné „náměstí“ je již od roku 1999 pojmenované po Bohumilu Hrabalovi.

On sám se 1. října 1950 přistěhoval do libeňského pronajatého bytu v ulici Na Hrázi č. 24/326. „...*Ta Libeň, ta stará Libeň se v mém životě zjevila jako záchranný pás. Musel jsem dát sbohem nymburskému pivovaru, městečku, ve kterém se zastavil můj čas, kdy jsem zůstal docela bezradně stát, kdy jsem nemohl ani dopředu, ani nazpátek, kdy jsem jednoho dne zjistil, že tak, jak žiji, nelze žít dál. A tak jsem opustil krásný byt o čtyřech pokojích, vystřídal několik pražských podnámů, bydlel jsem v ubikacích na Kladně, až jedno-*

Michal Švarc – organizátor procházky.

Foto Broňa Kuba

ho dne mi řekla moje sestřenka Milada, že v Libni Na Hrázi je na dvoře prázdná cimra, bývalá kovárna, že za padesát korun by mi majitelka pronajala prázdný pokoj. A tak jsem jednoho dne let padesátých stál v tom prázdném pokoji, zatuchlém a vonícím plísní, kde od stropu visela stahovačka...“ (Moje Libeň). Dům v ulici Na Hrázi již nestojí. Ustoupil stavbě metra a autobusového nádraží. V roce 1999 zde vytvořila Tatiana Svatošová zajímavý výtvarný artefakt – Hrabalovu zeď. Ale i ta se má v souvislosti s modernizační místa bourat. V chodníku je dodnes zaasfaltovaná cedulka z roku 1994 s označením místa, kde dům stával. To místo tehdy označil sám Bohumil Hrabal.

V Libeňském záměčku se 8. prosince 1956 Bohumil Hrabal oženil s Eliškou Plevovou, svatební obřad si zde můžete ostatně uspořádat i dnes.

Nedaleko v Zenklově ulici stojí Divadlo pod Palmovkou, do roku 1990 se jmenova-

lo S. K. Neumanna. Zde pracoval v letech 1959–1961 jako kulisák a příležitostný statista. Divadelní kulisy tehdy skladovali v nedaleké Nové libeňské synagoze, která stojí dodnes, avšak ve stavu, který ještě pamatuje tuto dobu. Občas je využívána ke kulturním účelům a čeká na svoji záchranu.

Palác Svět u říčky Rokytky je objektem, kde dříve kromě bytů, obchodních prostor a restaurace bývalo i kino Svět. Sem, do Automatu Svět, chodíval Bohumil Hrabal s přáteli, také s Vladimírem Boudníkem a Egonem Bondym. „...*Automat Svět jsme měli s Vladimírem rádi proto, že paní Vlaštovková měla vždycky dobrou náladu a ještě lepší pivo. Ale když jsme se dozvěděli o historii automatu a paláce a restaurace i biografu Svět, chodili jsme na každý program...“ (Něžný barbar). Palác Svět je v soukromém vlastnictví italské společnosti, opakovaně slibovaná rekonstrukce je v současnosti na mrtvém bodě.*

Na místě kdysi Hrabalem oblíbené hospody U Hausmanů je dnes „pouze“ základní kámen (2004) kdysi plánovaného Centra Bohumila Hrabala.

Když ještě Hrabalovi bydleli v Libni, koupili v roce 1965 chatu v Kersku, kterou o víkendech navštěvovali. Když jim dům Na Hrázi zbourali, přestěhovali se v roce 1973 do pátého patra panelového domu v Kobylisích...

Starou Libeň, kterou znáte z knih Bohumila Hrabala, až na několik výjimek už nenajdete, chtělo by se říci – bohužel. Avšak život jde dál a možná, že nové plánované řešení Hrabalova náměstí přinese další generaci nový a svěží pohled na někdejšího libeňského obyvatele Bohumila Hrabala.

Bronislav Kuba

Beseda o hrabalovském divadle

Setkání Klubu čtenářů Bohumila Hrabala s besedou nazvanou Ve stínu Damoklových mečů se uskutečnilo v sobotu 26. března. Zřejmě nádherné jarní počasí bylo příčinou, že se členů klubu zúčastnilo jedenáct, a to ještě spíše těch přespolních. Dokonce přijel i z Prahy (a potažmo z Itálie) Claudio Poeta či z Roudnice nad Labem Karel Pinka. Jak říká klasik – zůstanou nepoučení, ti co nepřišli. Protože vyprávění Miroslava Ondry, dramaturga Městského divadla Brno a pedagoga Divadelní fakulty JAMU, o Bohumilu Hrabalovi, rodinných divadelních tradicích, jeho vztahu k divadlu, aktivním účinkování na jevišti, dramatizacích jeho próz, bylo mimořádně zajímavé.

Je až neuvěřitelné, že ačkoliv nikdy nepsal nic přímo pro divadlo, odehrála česká a moravská profesionální divadla mezi lety 1966 až 2022 celkem 89 inscenací. Pouze roky 1983, 1988, 1993, 2000 a 2007 nebyla žádná premiéra uvedena. Nejbohatší byly roky 1997 (4 inscenace) a 2014 (5 inscenací).

V současné době mají divadla na repertoáru třikrát Postřižiny, dvakrát Obsluhoval jsem anglického krále, jednou Pábitel a jednu Taneční hodiny. Nejaktivnějším režisérem je Ivo Krobot, který nastudoval 17 hrabalovských představení.

Pan Ondra rovněž zmínil divadelní hry, v nichž je jevištní postavou sám Bohumil Hrabal – např. Něžný barbar, opera Don Hrabal a nyní aktuální představení Městského divadla Brno Hrabal a muž u okna, jehož je dramaturgem. Autorem hry, která měla premiéru v roce 2015 v německém Regensburgu, je mnichovský spisovatel a dramatik Bernhard Setzwein. Příběh pana Dudka fízlujícího pro StB v Kersku Bohumila Hrabala tak poctivě, že si vůbec nevšimne, že už zemřel... a nakonec si s jeho přeludem popovídá, i když je až krutě surrealistický, nepostrádá humor. Přesvědčili jsme se o tom z videoukázek. Předseda KČBH Jan Červinka přislíbil, že bychom se na podzim mohli do Brna na představení vypravit.

Při Postřižinském pivě (děkujeme pivovaru) jsme si pak až do podvečera neformálně popovídali. *-hoř-*

Miroslav Ondra

Z nové knihy: Úsmev nie je tichý smiech

Peter Pačaj už téměř pravidelně přijíždí na Hrabalovo Kersko s novou hrabalovskou knihou. Nebude tomu jinak ani letos. Zde je malá ukázka.

Smiech má rôzne podoby a fázy, od neovládateľného rehotu až po smiech tichý, láskyplný, šťastný, niekedy nerozoznateľný od takmer nečujného úsmevu nasmerovaného skôr dovnútra, ako navonok. Pri čítaní Hrabalových textov mám najradšej ten posledný, šťastný, tlmený smiech, v ktorom sa napriek jeho nenápadnosti ukrýva celá škála pocitov. „...takový smích z druhej strany událostí a věcí...“ Teda jednoducho úsmev. U mňa obsahuje radosť z krásnych slov, uznanie spisovateľského majstrovstva, pochopenie a ocenenie podtextu, dokonca vyjadrenie akejsi čitateľskej spolupatričnosti, prepojenia tvorcu s konzumentom, vytvárajúceho neviditeľné, ale o to presnejšie a pevnejšie siločiaru vzájomného uzrozumienia, prenášajúceho čarovné poslanstvo nádeje, že život je napriek všetkému predsa len krásny.

V poznámkach a glosách komentujúcich jednotlivé úryvky Hrabalových textov sa snažím osvetliť často dokonca aj mne samotnému nie vždy jasné dôvody, prečo ma ten-ktorý text, väčšinou svojisky, rozosmieva. Presnejšie, prečo sa nad nimi usmievam, aj keď trebárs vôbec nie sú smiešne. K mojim úsmevom ma vedú podvedomé procesy, o ktorých takmer nič neviem. Dôležité však je že končia krásnym vyvrholením, akým radosť z čítania nesporne je.

Když jsem se vrátil z Paříže, tak jsem Vladimírovi několik hodin držel tiskovou konferenci o tom, co jsem viděl. Vladimír byl nadšen: no ne, doktore, ta Paříž, to musí

být nádherna, skoro jako Libeň, možná skoro jako Vysočany. A když pustím fantazii z řetízku, je Paříž krásná jako Žižkov. Z toho, co jste mi povídal, jsem si znovu zamiloval Utrilla, na ty jeho zdi, ty popraskaný zdi,

ktorý dovedl tak krásne malovať, že jen je vidíte, už chcete vytáhnout ptáka a pochcat je. Jak říkám, doktore, ta Paříž musí být ale nádherna...

B. Hrabal: Něžný barbar

„Ta Paříž musí být ale nádherna“. Vladimírek bol šťastným človekom, pretože mu k tomu stačila Libeň alebo Vysočany, pražské periférne štvrte, v ktorých vďaka svojej nespútanej imaginácii nachádzal nielen Paříž, ale celý svet. Pripomenulo mi to moju vlastnú návštevu Paříže, v krásnom a nádejnom roku šesťdesiatom siedmom. Pre trinásťročného chlapca, ktorý prvýkrát videl skutočný svet s kokakolou ešte v pôvodných fľašiach a s pôvodnou chuťou, vlaky jazdia-

ce dvakrát rýchlejšie, ako u nás a ojazstné, aj keď trochu staromódne pôsobiace metro či autobusy s otvorenou zadnou plošinou, to bola proste paráda. A tu sa dostávam k dôvodu, pre sa usmievam Vladimírkovým prirovnaniam. Ja som, na rozdiel od neho, v Paříži fyzicky bol, ale rovnako, ako on, môžem povedať, že ten Paříž „musí byť ale nádherný“. S dôrazom na „musí byť“, pretože tak, ako Boudník, ani ja som Paříž vlastne nevidel.

Pricestovali sme s matkou a sestrou pražským rýchlikom na stanicu Gare de l'Est a pán, ktorý nás tam čakal, sa opýtal, ako chceme ísť na Gare de Lyon, odkiaľ sme mali pokračovať do Lyonu, cieľa našej cesty, kde žila mamina rodina. Keďže sme mali informáciu, že lyonská teta má v Paříži viacero sestier, u ktorých sa na spiatocnej ceste na deň, dva, zastavíme a ony nás povodia po meste nad Seinou, zvolili sme presun na Gare de Lyon metrom, pre nás exotickým dopravným prostriedkom známym iba z filmov. A tak som z Paříže videl dve železničné stanice, dve ulice pred nimi a jednu súpravu metra, ktorá mi na pohľad i hrkotavým pohybom pripomínala naše staré električky. Ukázalo sa totiž, že informácia o pařížskych sestrah lyonskej tety, našich ochotných sprievodkyniach po Paříži, bola z produkcie „rádia Jerevan“, a my sme z Lyonu domov cestovali rýchlikom, ktorý nešiel cez Paříž, ale za Dijonom odbočil na severovýchod k nemeckým hraniciam. Keby som bol vtedy poznal Vladimíra Boudníka, súhlasil by som s ním síce, že „...ta Paříž musí byť ale nádherna...“, svoj úsmev by som však označil za rozpačitý. Mimochodom, Paříž som dodnes nevidel.

Sbohem, pane Pytlíku... příteli!

Literární historik Radko Pytlík (1928–2022) byl velkým znalcem Haškova a Hrabalova díla. Do Kerska jezdil rád, buď jako host Hrabalova Kerska, s nabídkou svých knih nebo jen tak.

Radko Pytlíka jsem oslovil v roce 2017 se žádostí o rozhovor. Souhlasil, a tak jsme si formou dopisů „povídali“ o životě, ale hlavně o Bohumilu Hrabalovi, jak se seznámili, o jeho knihách a jak vnímal jeho pábitelství. Moje kniha (Slavnosti sněženek – setkání s Bohumilem Hrabalem a jeho dílem, 2020) vyšla o několik let později, avšak na její křest, ani další Hrabalovo Kersko Radko Pytlík už nemohl přijet. Napsal: „Milý příteli, zatím to se mnou vypadá slušně, jsem při vědomí a na všechno si pamatuji. Vaše Kersko patří k mým nejsvětějším zážitkům a vzpomínkám. Můj vzácný přítel Bohumil se mi zjevuje ve dne v noci. Bohužel to však tentokrát nevyjde...“

V knižním rozhovoru jsem mu položil otázku, jak snášel Bohumil Hrabal popularitu? Radko Pytlík odpověděl: „Zprvu popularita pomáhala Hrabalovi překlenout obecnou neznalost tradice naší literatury let třicátých: Nezval, Vančura, Skupina 42. Později, když se jeho jméno stalo známým díky popularizaci v tisku a ve filmu, pocítil nutnost obhajovat a bránit svá básnická východiska. Rozháněje libeňské kluky, kteří na něj pokřikovali, napomínal pan Hrabal žertem: „Kluci pitomí, běžte se učit, ať ten národ není tak blbej, vždyť už to není k vydržení!“...“

Setkání s Radko Pytlíkem mě obohatilo. Velmi jsem si ho vážil, obdivoval jeho znalosti a všeobecný přehled. Vyzařoval z něj jakýsi klid v duši. Naposledy mi napsal v červnu loňského roku toto vyznání o Bohumilu Hrabalovi: „Bohumil Hrabal měl obrovskou schopnost aktualizace. Zdálo se, že není obor, v němž by byl naivním začátečníkem. Byl vždy znalým a důmyslným pozorovatelem a své postřehy dovedl půvabně rozvádět a zpřítomňovat. Chybí nám a bude nám vždy chybět. Vždyť Bohumil a jeho velké dílo bylo naší společnou láskou. Leč – tento rok začal pro mne bídně... Pokud se zdraví upevní, přihlásím se včas. Už proto, že mi na Vás a na Kersku záleží. Zatím neříkám sbohem, ale na shledanou!“

Poslední rozloučení s Radko Pytlíkem se uskutečnilo 11. února 2022 ve Velké obřadní síni krematoria v Praze – Strašnicích. **Bronislav Kuba**

Radko už popíjí s Boganem pivo v nebeské hospodě

Ivan Kott a Radko Pytlík na Hrabalově Kersku 2018

V pondělí 31. ledna odešel v Praze ve věku 93 let do literárního nebe český literární historik Radko Pytlík (* 8.10.1928). Po maturitě studoval na reálném gymnáziu v Praze a posléze na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy češtinu, literární vědu a filozofii; absolvoval v roce 1952 doktorskou disertační práci Počátky tvorby Jaroslava Haška (CSc. 1963 na základě monografie Jaroslav Hašek). Po vojenské službě (1952–1954) působil od roku 1955 v Ústavu československé literatury (ÚČL) zprvu jako odborný, posléze jako vědecký pracovník. V roce 1991 odešel do důchodu.

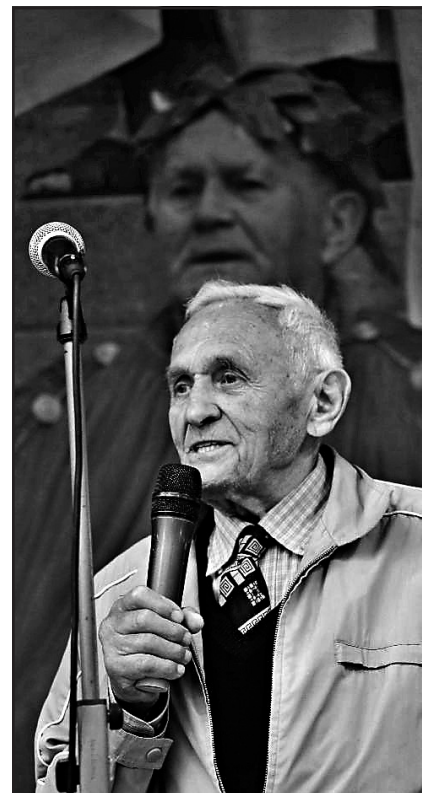
Celý život žil na Letné a byl velkým „sedmičkovým“ patriotem. Čestné občanství Prahy 7 obdržel v roce 2008 u příležitosti svých osmdesátých narozenin.

Kromě Jaroslava Haška, jenž byl středobodem jeho literárně-vědecké práce, se stala jeho tématem i osobnost a dílo Bohumila Hrabala, s nímž ho navíc poutalo i mnohaleté přátelství. Po Hrabalově smrti v roce 1997 vydal knihu A neuvěřitelné se stalo skutkem. V této práci mapuje jako první i Hrabalova díla, která vycházela v samizdatu, a připojuje postřehy ze spisovatelova osobního a tvůrčího života získané z četných kontaktů s ním. Další práce věnovaná „králi pábitelů“ nese název Koridor smrti Bohumila Hrabala. Zde reflektuje především motivy smrti v Hrabalově díle a zamýšlí se nad okolnostmi jeho záhadného úmrtí.

Fandil Společnosti přátel Bohumila Hrabala. To on řekl, při otvírání stálé hrabalovské expozice v nymburském Vlastivědném

muzeu, že Nymburk si právem přivlastnil Bohumila Hrabala. Rád se zúčastňoval Hrabalova Kerska. Bude nám chybět.

-hoř-

Radko Pytlík na fotografii Davida Růžičky

JAK SE HRABAL DOSTAL JAKO STATISTA TUČNÝM PÍSMEM
DO ALMANACHU DIVADLA SKN 1948–1988

SMÁL SE MI JAN WERICH

Sezóna 1960–1961 byla pro libeňské divadlo sezónou, která upozornila pražská divadla, že jim vzniká na periferii silná konkurence. Pochopitelně ten úspěch nepřišel ze dne na den. Předcházely mu inscenace Jak přišla basa do nebe, Nepokojné hodiny sv. Kateřiny, J. B. Semple se žení, Pohled z mostu, Cid i Petřinská romance. Taky musím připomenout, že v srpnu 1959 zemřel E. F. Burian. Jeho D34 ze dne na den nemělo vedení, a protože divadlo SKN bylo v rozletu, začalo se uvažovat o spojení těchto dvou divadel. Sloučení se nakonec neuskutečnilo. Jen v inscenaci Aristokratů si zahrál orchestr D34, v pracovním táboře tak hrála živá kapela. Po úspěchu Aristokratů Jaroslav Dudek dostal za odměnu od Svazu dramatických umělců studijní zájezd do Francie. Vrátil se nadšený tím, jak Francouzi inscenují Brechta, ale hlavně viděl v Lyonu Planchonovu dramatičtější hru Tři mušketýři. Byla to novinka, tak si nepřivezl text v psané podobě, ale získal ho jako nahrávku na magnetofonovém pásku. Z té nahrávky Eva Bezděková udělala překlad a začalo se hned zkoušet. Režisér Dudek si vymohl mou přítomnost na všech zkouškách. Píši: vymohl, protože ostatní technikáři až do hlavních zkoušek, když jsme se nestřídali, měli denně o čtyři hodiny kratší pracovní dobu. Mně to nevadilo

a naopak bavilo. Přirozeně jsem se ocitl při řešení proměn, aby nezdržovaly a probíhaly jako součást hry, která se odehrávala ve 45 obrazech. Stal jsem se tak bezděky „režisérem přestaveb“. Moje vzpomínka z nedávného dětství se stala inspirací pro vyřešení časté jízdy na koních, kterých je v Mušketýřech opravdu hodně. Jako malý jsem měl krom koně houpacího i verzi, kdy na tyči byla z překlíčky vyfazaná koňská hlava, a to celé pověšené popruhem přes rameno. Od hlavy koně vedla uzda, kterou jsem koně ovládal. Nápad se ujal, ale protože většina hry se vlastně odehrává na trase Paříž – Londýn a zpět, byla by při častém sedlání manipulace s koňmi zdlouhavá.

Z nápadu nakonec zůstala jen holá tyčka, ale i tu diváci přijali za koně.

Dvě tyčky a dva sluhové dělali kočár, ve kterém se vozili Mylady, paní Bonacieux i kardinál Richelieu. Bylo tedy docela přirozené, že před zahájením hlavních zkoušek jsem rozhodoval, kolik technikářů bude při představení třeba. Usoudil jsem, že sluhové scény musí být čtyři. Rekvizitář Bohouš Šeda, který byl přítomen také celou dobu zkoušení, byl druhý. Zbývalo tedy doplnit dva další. Museli to být ale kulísáči, kteří by zvládli chodit, ba i popoběhnout, svižným krokem. Další mladší v technice byl Fanda

Moser, ale doplnit toho posledního zůstalo na mně. Usoudil jsem, že to může být jedině Bogan, který se pohyboval po Libni i po jevišti, jako když má „v prdeli šípky“. Myslím, že než ho začalo představení bavit, byl na mě našťvaný. Tenkrát už míval večer schůzky kvůli svému psaní a tak nechtěl být statováním omezován.

Tři mušketýři předčili veškerá očekávání. Mezi kolegy z ostatních divadel byl o představení takový zájem, že i když se hrálo často, volná místa v hledišti nebyla. Přidalo se tedy noční představení po jedné večerní repríze, tedy v době, kdy ostatní divadla již skončila. Měl jsem z toho představení zážitek, který mi zůstal v paměti dodnes – noční představení navštívil krom jiných osobností Jan Werich, doprovázený svou dcerou Janou a krásnou paní Hegerovou. Již to, že jsem se před představením ocitl v klubu u barového pultu vedle mnou obdivovaných lidí, by stačilo. Leč vzpomínka na pana Wericha tím barem neskončí. Tak jako herci často vzpomínají na situace, které v první chvíli vyvolají paniku, tak se to stává i zvukařům, osvětlovačům a prostě každému, kdo se na představení podílí. Ani toto představení nebylo ušetřeno maléru, který ovšem odstartoval Petr Haničinec v roli D'Artagnana. Při svém prvním razantním nástupu na jeviště byl tak v ráži, že podpatkem utrl obložení šikmy. Zlaté obložení zůstalo viset jen na dvou hřebících, nebezpečně se na nich kývalo a vytaženými hřeby hrozilo jako zuby žraloka. Bylo jen otázkou času, kdy někdo utrpí úraz a stane se obětí. Kromě nebezpečí zranění ale hrozilo, že až do pauzy bude obložení upoutávat pozornost diváků a bude v hlavní roli. Navrhl jsem řešení a režisér Dudek souhlasil. V dalším výstupu pod šikmou nastupuje král Ludvík XIII. s dvorními dámami. Celá scéna se odehrávala tak, že částečně kryla část šikmy. Rychle jsem oběhl herce a herečky, kteří hráli v tom obraze, s informací, že během výstupu za jejich zády padne několik úderů kladivem, které se pokusím udělat ve chvíli, kdy nemluví. Vzal jsem tedy do jedné ruky kladívko a do druhé dvoustovku hřebík a mávaje těmito rekvizitami nad hlavou běžel jsem napříč po šikmě a přibíl utržené obložení. Celá akce se odehrála jako součást představení. Pan Werich, který seděl v první řadě přímo proti mně, odměnil mou etudu bouřlivým sólovým smíchem. Tedy tak jsem si jeho smích vyložil. Dodnes se chlubím, jak jsem pobavil pana Wericha.

Po mnoha letech přijelo divadlo z Lyonu se svým představením Mušketýřů do Prahy. Jejich sluhové scény měli důstojné pomalé pohyby. Uvědomil jsem si, jak Jaroslav udělal dobře, když chtěl mít sluchy svižné a hravé, kteří jen tak mimochodem přinesou a odnesou nějaký předmět a v sudu odnesou i zavražděného Buckinghamu.

Petr Drholec

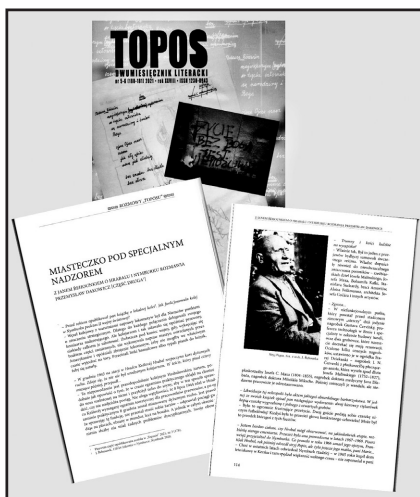
Hrabalovy Kostomlaty v „apce“

V mobilní aplikaci pro zvědavé děti a hravé rodiče Skryté příběhy, jejíž pomocí lze poznat zajímavá místa po celé České republice, je zařazen i výlet za Ostře sledovanými vlaky Bohumila Hrabala.

Rok 1965 | Kostomlaty nad Labem | délka 8 km | 7 zastavení | trvání 3 hodiny. Trasa vede z nádraží Kostomlaty nad Labem k Labi a pak podél řeky do obce Ostrá, kde končí na vlakové zastávce.

„Bohumil Hrabal potřebuje pomoc napsat povídku, která bude jednou zfilmovaná a dostane Oscara. Ocitáme se v roce 1965, kdy se Bohumil Hrabal chystá začít psát příběh inspirovaný svým mládím, kdy působil na železniční stanici Kostomlaty nad Labem. V této době je politická situace v Československé republice poměrně uvolněná, Hrabal se však ve svých vzpomínkách vrací do dob protektorátu, kdy se druhá světová válka chýlí ke konci a on jako mladý hoch se stejně jako všichni lidé už nesmírně těšil na konec války.“

Literární dvouměsíčník *Topos*, a v němž je zveřejněna druhá část rozhovoru (22 stran) o Bohumilu Hrabalovi a jeho Nymburku, který s Janem Řehounek vedl polský bohemista Przemysław Dakowicz, je k dispozici v Literárním kabinetu Bohumila Hrabala v Městské knihovně v Nymburce, druhý byl předán do Polabského muzea.

Pozvánka

V neděli 3. července pořádá US Cars club Central Bohemia u příležitosti připomínky Dne nezávislosti USA spanilou Jízdu amerikou po krásách Polabí – Stezkou Bohumila Hrabala „Slavnosti sněženek“.

Začátek je v 8.45 hodin v pivovaru, pak pojedou kolona do Kerska, kde se před Hájenkou uskuteční focení vozů, cíl je v 16.15 hodin na Kolonádě v Poděbradech, kde bude výstava automobilů. Více informací na info@uscarsclub.cz.

Výstava zvěčnila „Nymburáka“ Bohumila Hrabala

V předšálí nymburského Kina Sokol byla 1. února slavnostně otevřena výstava Bohumil Hrabal - život ve fotografiích. Expozici nachystalo Nymburské kulturní centrum u příležitosti pětadvacátého výročí úmrtí jednoho z nejvýznamnějších a nejosobitějších českých spisovatelů druhé poloviny 20. století. Autor, který už během svého života dosáhl mezinárodní proslulosti je však zásadně spojen s Nymburkem. Vystavené snímky pocházejí z bohatého archivu spisovatele Jana Řehounka. Patří sem záběry ze spisovatelova dětství a mládí, další momentky přibližují jeho život, rodinu, přátele, tvorbu. Zahájení přilákalo do kina řadu místních zájemců, ale někteří přijeli nejen

z blízkého okolí, ale i ze vzdálenějších míst.

Při vernisáži nejprve promluvil ředitel NKC Ladislav Langr. „Bohumil Hrabal, navzdory tomu, že odešel na věčnost, žije dál ve vzpomínkách mnoha lidí, na fotkách, ale hlavně díky svému dílu“, uvedl. Úvod výstavy obohatilo komorní vystoupení violoncellistů Jiří Čmugra a Antonína Kocha. Několik osobních vzpomínek nabídl Jan Řehounek: „Moje první setkání s Bohumilem Hrabalem je spojené s mým dětstvím. Dodnes rád vzpomínám na příjemnou procházku, kdy jsme já a můj kamarád Pepíček šli s panem Hrabalem a jeho bernardýnem Nelsonem podél Labe, až někam do míst středověkého popraviště, která se nazývají Na Spravedlnosti, ale dříve, jak nám pan Hrabal říkal, prý i Na Visálkách. Další setkání se uskutečnila v Kersku a velice zajímavou vzpomínku mám i na společnou cestu autobusem z Prahy do Kerska. Vždyť kdo se také může pochlubit skoro hodinovým mlčením s věhlasným spisovatelem.“

Do programu vernisáže patřil i společný neformální přípitek Postřižinským pivem. Výstava byla otevřena do konce února.

Milan Čejka

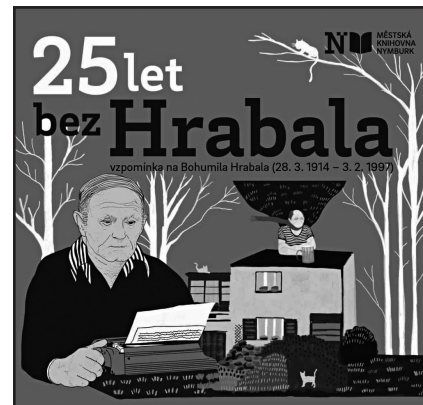
Honzu Řehounka fotografoval na výstavě Milan Čejka

Nymburská knihovna připomněla Hrabala

O Městské knihovně v Nymburce lze smměle říci, že je v čele pelotonu s hrabalovskou pochodní. Pod grafickým ztvárněním připomínky 25 let bez Hrabala uspořádala

několik významných akcí (o nichž se píše v Pábiteli) a pro poučení široké veřejnosti připravila ve svém průjezdu panel s přehlednými údaji o životě a díle slavného spi-

sovatele. V neposlední řadě poskytuje v Literárním kabinetu Bohumila Hrabala všem badatelům a zájemcům příležitost ke studiu Hrabalovy tvorby.

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala Nymburský pábítel, duben 2022. Registrace: MK ČR E 10887. Vydavatel: Městská knihovna, Palackého 1749, 288 02 Nymburk, tel.: 325 512 723. Šéfredaktor: Jan Řehounek, Všechlappská 1666/6, 288 02 Nymburk, tel. 603 238 523, e-mail: jan.rehounek@seznam.cz. Grafické zpracování: Vladimír Kvíz, Ječná 26, 288 02 Nymburk, tel.: 603 415 060, e-mail: vladimirkviz@gmail.com. Tisk: Tiskárna Boftisk, Potoční 1847, 288 02 Nymburk, tel.: 737 419 930, www.boftisk.cz. Pro členy Klubu čtenářů Bohumila Hrabala zdarma, volně prodejné výtisky 10 Kč. Náklad 120 ks.